

Neutrofinės opos:

Ką reikia žinoti

Vytautas Vaitkus

2019.10.19

Respublikinė Vilniaus universitetinė ligoninė

Opos kas tai ?

Apibrėžimas:

lėtinė žaizda, neužgyjanti ilgiau kaip 8 savaites ir atsirandanti dėl pakitusios hemodinamikos galūnėse. Tai išsivystęs audinių defektas, kuris susidaro dėl lėto, patologiškai pakitusiuose audiniuose vykstančių nekrozės procesų.

Opas sukeliančios priežastys:

- 1) Ilgai trunkantys spaudimas, trynimasis ir kiti mechaniniai veiksniai (pragulosis);
- 2) Terminiai nudegimai, nušalimai;
- 3) Cheminės medžiagos (cheminiai nudegimai stipriomis rūgštimis, šarmais ir kitų cheminių medžiagų poveikis);
- 4) Sutrikusi arterinė ir veninė kraujotaka – kraujagyslinės opos;
- 5) Spindulinis poveikis – Rentgeno spinduliai ir radiacijos poveikio;
- 6) Infekcinės kilmės;
- 7) Vėžys ir kiti navikai (vėžinė opa, susidaranti irstant odos, paodžio, raumenų ar kaulų vėžiui);
- 8) **Centrinės arba periferinės nervų sistemos pažeidimas. Dėl šios priežasties atsiradusios opos yra vadinamos neurotrofinėmis, nes sutrikdoma audinių trofika (mityba). Šiai grupei priskiriamos opos, susidariusios po centrinės ir periferinės nervų sistemos pažeidimo.**

Žaizdų gyjimo tipai

- **Pirminiu būdu (per primam intensionem)** – švarios žaizdos, po chirurginio žaizdų sut- varkymo.
- **Antriniu būdu(per secundam intensionem)** – formuojasi didelis kiekis granuliacinio audinio, proliferacijos ir maturacijos(rando susidarymo) laikotarpiu yra ilgesni. Žaizdos gyja ilgiau.
- **Žaizdos gyjimas po šašu.** Paviršinių sužalojimų metu kraujas, limfa sukreša ir susiformuoja šašas. Kai šašas nukrenta po juo randasi tik nauju epiteliu padengta žaizda.

Svarbu atpažinti besiformuojančią opą

Pradžia----->> **Susiformavusi opa**

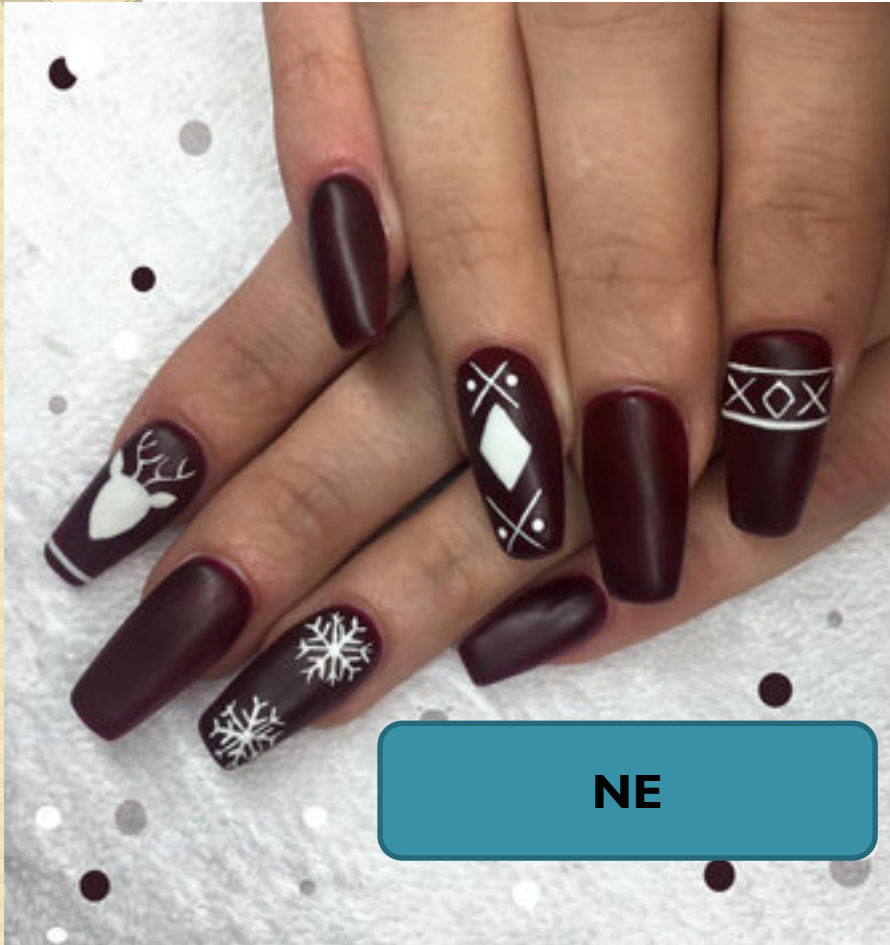
Neurotrofinių opų siformavimo profilaktikos principai

Po centrinės ar periferinės nervų sistemos pažeidimų sutrinka raumenų tonusas. Esant nepakankamui raumenų tonusui sutrinka mikrocirkuliacija galūnėse.

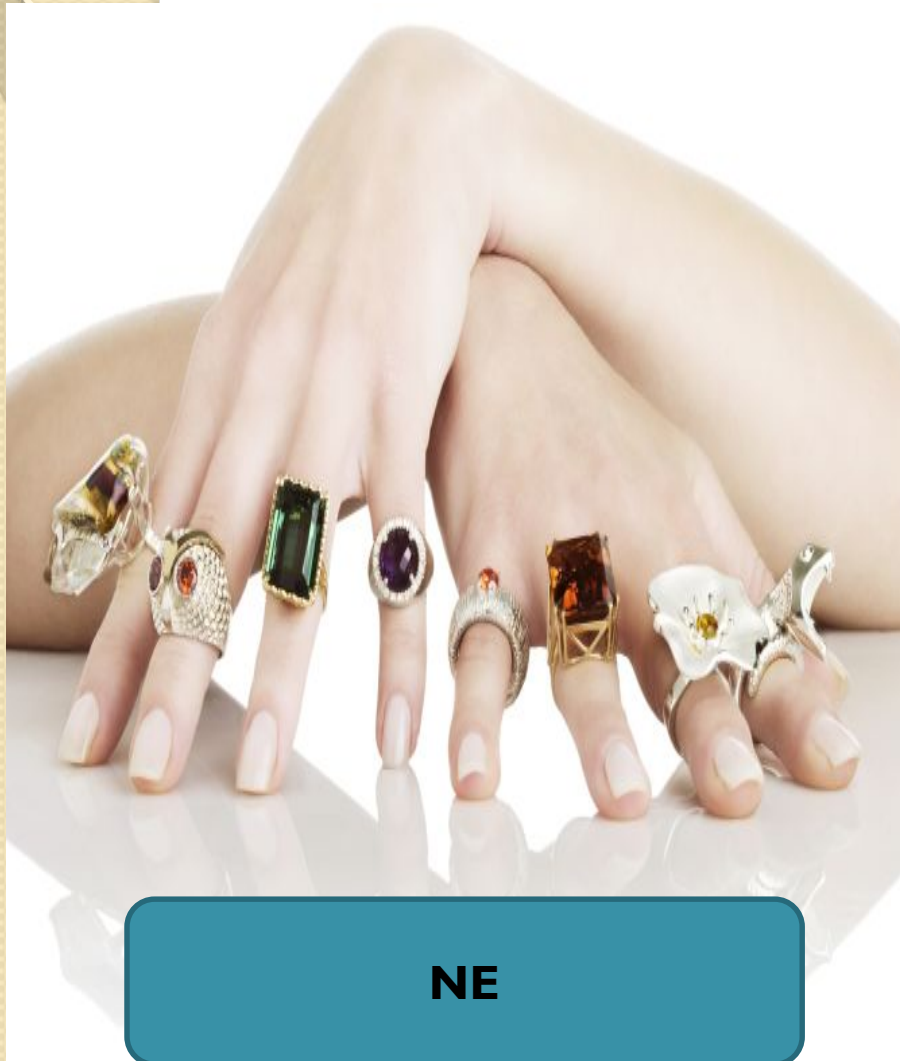
1. Vengti galūnių sužeidimo – kokybiška slauga.
2. Įvertinti paciento sisteminius gretutinius susirgimus (bronchinė astma, diabetas, reumatoidinis poliartritas ir t.t.)
3. Jeigu atsirado nors ir nedidelė žaizda būtina žaizdas tvarstyti ir PChŽS bei reguliarus žaizdų tvarstymo plano sudarymas, siekiant išvengti infekcinių komplikacijų.

Rizikos veiksniai atsirasti žaizdoms

I. Tvarkingos rankos

2. Rankos be papuošalų

3. Rankų plovimas prieš ir po perrišimų

4. Slaugos priemonių naudojimas

Slaugos plano sudarymas:

1. Trombembolijų profilaktika: kojų bintavimas
2. Pagal galimybes ligonį būtina aktyvizuoti – mankšta, skatinti pacientą pačiam valgyti, sodinti pacientą siekiant kad kojos būtų nuleistos 3-4 val. per parą
3. Įvertinus anamnezės duomenis t.y. gretutinės sisteminės ligas, buvusios tromboflebitinės ligos, lėtinis prieširdžių virpėjimas būtinos pagalbinės slaugos priemonės ir kitos lėtinės kardiovaskulinės sistemos ligos

Dar kartą....

1. Visiems pacientams po periferinės vir centrinės nervų sistemos pažeidimų išsivysto neurotrofiniai sutrikimai galūnėse
2. Bet kokia žaizda turi mažesnes ar didesnes infekcines komplikacijas
3. Visas žaizdas būtina tvarstyti
4. Užsitęsusi infekcijai žaizdose susiformuoja neurotrofinės opos kurios palaipsniui didėja ir apie 15-20% atvejais gali vystytis galūnių flegmonos, gangrenos ir gali komplikotis galūnės amputacijos būtinybe

Ir dar kartą vieną žinutė....

Pastebėta, kad pacientai kurie per 1 sav. praranda apie 5% savo kūno masės, šiems pacientams vystosi neurotrofiniai pakitimai, nes suglebus odai ir atsiradus odos raukšlėms, raukšlėse atsiranda iššutimai, sutrūkinėja oda ir formuojasi opos

Svorio kritimo kontrolė

1. Rekomenduojama pacientą atvykus pasverti.
2. Svorio kontrolė mažiausiai 1 kartą per savaitę
3. Svoriumi krentant per 1 sav. daugiau kaip 3%-5% būtina gyd. dietologo k-ja dėl mitybos plano sudarymo

